

een expertsysteem beschikt vervalt de noodzaak om voor elk afzonderlijk patiëntprobleem een CPMP te construeren. Daarnaast zijn expertsystemen instructiever dan CPMP's omdat ze de student, op verzoek, de beweegredenen kunnen verstrekken over de gestelde diagnose en het voorgestelde behandelingsplan.

#### Summary:

Title: Patient management simulation in dental education. Part III. Dental patient simulation by means of a microcomputer.

Keywords: Simulation – Problem solving – Treatment planning – Computerized Patient Management Problems

There are several manners in which written simulations can be presented. Most often one of the following media is used: print, filmstrip, videotape, simulated patients and computers. Print is the most extensively used medium to present a written simulation. Well-known examples are patient management problems (PMP's), which are frequently used in especially medical education. Patient Management Problems which are implemented on a (micro)computer

are called 'computerized patient management problems' (CPMP's). However, it is a misunderstanding that CPMP's are only electronic versions of PMP's. This article describes the structure and method of a newly developed software package for simulating patient management on a microcomputer. In a pilotstudy the simulation system proved to be capable of providing a realistic simulation of patient management.

#### Literatuur:

1. Verdonschot EHAM, Straetmans GJJM, Plaschaert AJM, Vaags DW, Nash DA. Simulatie van patiënt management in het tandheelkunde-onderwijs. Deel I. Patiënt management problemen. Ned Tijdschr Tandheelkd 1985; 92: 513-8.
2. Verdonschot EHAM, Straetmans GJJM, Plaschaert AJM, Vaags DW, Nash DA. Simulatie van patiënt management in het tandheelkunde-onderwijs. Deel II. Een studie naar de validiteit van PMP's. Ned Tijdschr Tandheelkd 1986; 93: 34-9.
3. Pryor HG, Racey G. Minicomputer simulation of medical emergencies and advanced life support. J Dent Educ 1982; 46: 657-60.
4. Waller W. Development of a computer-assisted behavioral skill training system. J Dent Educ 1983; 47: 107-9.
5. Luffingham JK, Orth D. An assessment of computer-assisted learning in orthodontics. Br J Orthod 1984; 11: 205-8.
6. Moonen J, Gastkemper F. Computergestuurd onderwijs. In de reeks: 'Onderwijskundige informatie voor het Hoger Onderwijs'. Aula pocket 811. Utrecht/Antwerpen: Uitgeverij Het Spectrum, 1983.
7. Sokolow S, Solberg W. Computer-assisted instruc-

- tion in dental diagnosis: a product development. J Dent Educ 1971; 35: 349-55.
8. Cassidy RE, Marshall FJ, Gaston GW, Snodgrass M. Computer-assisted instruction for diagnostic problem solving of toothache. J Dent Educ 1972; 36: 46-56.
9. Mullaney TP, Smith TA, Duell RC, Kaplan A. Four-phase study of computer-assisted and slide-tape methods of simulating clinical endodontic problems. J Dent Educ 1976; 40: 681-7.
10. Schwartz MW, Hanson CW. Microcomputers and computer-based instruction. J Med Educ 1982; 57: 303-7.
11. Taylor WC, Grace M, Taylor TR, Fincham SM, Skakun EN. The use of computerized patient management problems in a certifying examination. Med Educ 1976; 10: 179-82.
12. Hoffer EP, Barnett GO, Farquar BB, Prather PA. Computer-aided instruction in medicine. Annual Review of Biophysics and Bioengineering 1975; 4: 103.
13. Marshall JR. How we measure problem-solving ability. Med Educ 1983; 17: 319-24.
14. Sanders AJ. STAPAM: een programmapakket voor het simuleren van patiënt management in de tandheelkunde. Intern Rapport Instituut Conserverende Tandheelkunde voor Volwassenen, Katholieke Universiteit te Nijmegen, 1984.
15. Straetmans GJJM. Evaluatie in het tandheelkundig onderwijs. Beoordelen van practicumwerkstukken en meten van probleemoplosvaardigheid. Nijmegen: Katholieke Universiteit, 1985. Academisch proefschrift.
16. Lenat DB. Computer software for intelligent systems. Scientific American 1984; 251: 152-60.

April 1985.

Adres: Dr. G. J. J. M. Straetmans,  
Postbus 9101,  
6500 HB Nijmegen.

## BERICHTEN

### Verenigingsverslagen en mededelingen



NEDERLANDSE VERENIGING VAN TANDARTSEN

Aankondiging Voorjaarsvergadering te Utrecht d.d. 21 maart 1986

Op vrijdag 21 maart a.s. wordt in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht de Voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen gehouden waarin de Gerodontologie centraal staat. Het programma ziet er als volgt uit.

Prof. Dr. J. M. A. Munnichs: Psychologische aspecten van het ouder worden.

Prof. Dr. P. Holm-Pedersen: Decisionmaking in periodontal care for the elderly.

H. M. A. M. Keltjens: Wortelcariës.

Prof. Dr. R. L. Ettinger: Decisionmaking in dental care for the elderly.

Dr. P. G. F. C. M. Battistuzzi: Eenvoudige restauratieve oplossingen.

Prof. Dr. W. Kalk: De behandeling van de bejaarde langdurig edentate patiënt.

Zoals reeds een aantal jaren gebruikelijk is worden de teksten van de voordrachten in de vorm van een syllabus uitgegeven. Deze zal te zijner tijd gratis aan de leden worden toegezonden.

Voor niet-leden verschijnt er een uitgave die via de boekhandel te verkrijgen zal zijn.

#### Adreswijziging secretariaat

De secretaris van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen brengt nogmaals onder de aandacht dat het adres van het secretariaat van de Vereniging is gewijzigd. Dit adres luidt: Van Beuningenaan 54, 3953 BS Maarsbergen (telefoon 03433-714)



STICHTING VOOR WETENSCHAPPELIJK TANDHEELKUNDIGEN ARBEID W.T.A.

Aankondiging cursus 'Gerodontology' te Utrecht d.d. 22 maart 1986

In aansluiting op de Voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen organiseert de Stichting W.T.A. op zaterdag 22 maart a.s. in het Tandheelkundig Instituut aan de Sorbonnelaan 16 te Utrecht een cursus onder de titel 'Gerodontology – Clinical implications of periodontal and prosthetic aspects'. Deze cursus wordt gegeven door Prof. Dr. R. L. Ettinger (University of Iowa, V.S.) en Prof. Dr. P. Holm-Pedersen (Royal Dental College, Aarhus, Denemarken).

Het programma omvat de volgende thema's:

– Hoe ver moet de behandeling bij ouderen gaan.

– Wat is de omvang van de behandeling en welke belasting kan het parodontium nog dragen.

– Wat is de volgorde van de verschillende behandelingsfasen en wanneer volgt een volgende fase.

– Wat is de indicatie en prognose van alternatieve voorzieningen.

– Welke tussenfasen, voorafgaande aan de volledige prothese zijn mogelijk in het 'afbouw'-gebiet.

Zoals gebruikelijk wordt een syllabus met het cursusmateriaal aan de deelnemers uitgereikt.

Opgave is mogelijk door inzending van het inschrijfformulier van het gele W.T.A.-inlegvel in het Nederlands Tandartsenblad van 31 januari 1986.

Verdere informatie en extra inlegvellen zijn verkrijgbaar bij de secretaris van de W.T.A.

Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.

STICHTING NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR TANDHEELKUNDE

#### Uitreiking prijzen 1985

De jaarlijkse prijzen van het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde voor de – naar het

oordeel van de uit het Stichtingsbestuur samengestelde jury – twee beste artikelen uit de jaargang 1985, zullen dit jaar tijdens de Voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen op vrijdag 21 maart 1986 in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht worden uitgelekt.



## BELANGENVERENIGING VOOR WERKLOZE TANDARTSEN

### Bericht van oprichting

Op 20 april 1985 is te Nijmegen de *Belangenvereniging voor Werkloze Tandartsen* (BWT) opgericht, die ernaar streeft de werkloosheid onder pasafgestudeerde tandartsen terug te dringen door een herverdeling van de tandheelkundige hulp te bepleiten. Punten die de vereniging van groot belang acht om tot een meer verantwoorde arbeidsverdeling te komen zijn onder meer:

1. het invoeren van degressieve tarieven.
2. het vastleggen van een maximale praktijkgrootte.
3. kwaliteitsbewaking door onafhankelijke instanties.
4. invoering van een leeftijdsboven grens voor de ziekenfondsmedewerker.
5. verlaging van de ratio 1 tandarts op 3250 inwoners tot uiteindelijk ongeveer 1 : 2300 in 1990.

De lidmaatschapscontributie tot 1 januari 1987 bedraagt voor studerende f 15,— en voor afgestudeerden f 40,—. Deze bedragen kunnen worden overgemaakt op gironummer 2637199 ten name van de penningmeester BWT, postbus 40224, 6504 AE Nijmegen.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot Drs. M. van 't Laar via het hiervoor genoemde adres.

## HET IVOREN KRUIS

### Benoeming M. van Stapele tot directeur

Met ingang van 1 januari 1986 is de heer M. van Stapele benoemd tot directeur van Het Ivoeren Kruis als opvolger van de heer J. Weevers.

## Internationaal

### FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

#### Nieuwe uitgave *Dental Lexicon*

De oorspronkelijke editie, waarvan de 7.000 exemplaren inmiddels zijn uitverkocht, zag in 1966 het licht, voor een niet gering deel dank zij de inspanningen van Prof. P. O. Pedersen (Denemarken), een vroegere president van de FDI. Dat werk had zes jaar van voorbereiding gekost. De nieuwe editie is tot stand gekomen door het

overpoosde enthousiasme van een meertalige werkgroep onder leiding van Prof. L. J. Baume (Zwitserland), eveneens een voormalig FDI-president en stichter van de Intercommission Group on Uniform Definitions of Dental Terms (INCOGUDET).

Meer dan 40.000 termen zijn in deze uitgave samengebracht, in vier talen: Engels/Amerikaans, Frans, Duits en Spaans. Een aantal uitdrukkingen, betrekking hebbend op verouderde technieken, is geschrapt; daarentegen zijn ongeveer 4.000 nieuwe termen opgenomen.

De nieuwe trefwoorden zijn afkomstig van allerlei bronnen, bijvoorbeeld van de officiële woordenlijsten, in gebruik bij de WHO, onder andere de 'Application of the New International Classification of Diseases to Dentistry and Stomatology', verder van de jongste lijsten van tandheelkundige termen, welke definities zijn gepubliceerd door de 'International Organization for Standardization, Technical Committee Dentistry', van recente woordenboeken, die worden gehanteerd door besturen van specialistenverenigingen, zoals endodontologie, implantologie en orthodontie, en ten slotte van de nieuwste edities van veeltalige medische en tandheelkundige dictionaires.

#### Uitbreiding van de staf van het FDI-hoofdkwartier

Er is niet veel fantasie voor nodig om zich een voorstelling te maken van de indrukwekkende hoeveelheid werk, die is verzet door de in bovenstaand artikel genoemde commissie onder leiding van Prof. L. J. Baume. Toch behoeft de medewerkers daarvan nooit de illusie te koesteren dat zij een universeel bevredigend eind zouden bereiken. Immers al spoedig na de verschijning van het *Dental Lexicon* zullen nieuwe termen opduiken, waarvan zelfs vooralsnog geen equivalenten in de vier genoemde talen bestaan – aldus een in FDI-Newsletter nr. 144 van november 1985 opgenomen hoofdartikel van secretaris-generaal J. E. Ahlberg, getiteld: 'The Difficult Art of International Communication'. Hierin beklagt hij zich tevens over de traagheid waarmee in het algemeen belangwakkende nieuwsberichten betreffende verschillende terreinen der tandheelkunde uit de onderscheidene werelddelen ter kennis van het hoofdkwartier van de FDI komen. Het kost bovendien grote moeite om de stroom van nieuwsberichten te analyseren, om ze daarna weer tijdig door te geven aan de besturen van tandheelkundige organisaties in de aangesloten landen, want dit kan weer de aanzet geven tot het ontwikkelen van nieuwe initiatieven.

Aangezien aldus een goede communicatie tussen de diverse landen om zo te zeggen het 'raison d'être' van de Fédération Dentaire Internationale is, en intussen de hoeveelheid nieuws alsmat toeneemt, heeft het bestuur van de FDI de nodige maatregelen genomen ter versterking van het bureau. Zo heeft Ahlberg de medewerking gekregen van een 'Assistent Executive Director', in de persoon van Mevrouw Mary Barker, die sinds 1953 al aan de staf van de FDI is

verbonden. Zij is in het bezit van onder andere universitaire diploma's Frans en Duits, hetgeen, gezien het vele vertaalwerk dat aan de internationale nieuwsverspreiding vastzit, uiteraard van voordeel is. Zij heeft trouwens op financieel-administratief gebied ook haar sporen verdiend.

Verder heeft het FDI-hoofdkwartier zich verzekerd van de medewerking van een ervaren journalist en deskundige op het gebied van 'public relations'. Het is Robin Gurney, die ook reeds een langjarige internationale carrière op het hem toevertrouwde terrein achter de rug heeft.

## WORLD HEALTH ORGANIZATION

### Verslag 'Intercountry Workshop on Organized Changes in Educational Systems for Oral Health Manpower' – onder auspiciën van WHO Regional Office for Europe – te Dublin (Ierland) d.d. 19-21 september 1984

De opzet en het doel van de Workshop was als volgt geformuleerd: Veranderingen in het patroon van tandcariës en parodontale afwijkingen bij de bevolking, veranderingen in de demografische cijfers en veranderingen in de tandheelkundige zorgverlening hebben in veel landen tot een crisis in het tandheelkundig onderwijs geleid. Deze crisis wordt in verschillende landen, afhankelijk van herkenbare sociale, politieke en economische redenen, verschillend aangevoeld. Het antwoord dat deze landen zullen geven zal dan ook verschillend zijn. Er is echter behoefte om de onderliggende principes van deze antwoorden duidelijk te maken. Het doel van deze Workshop was aldus:

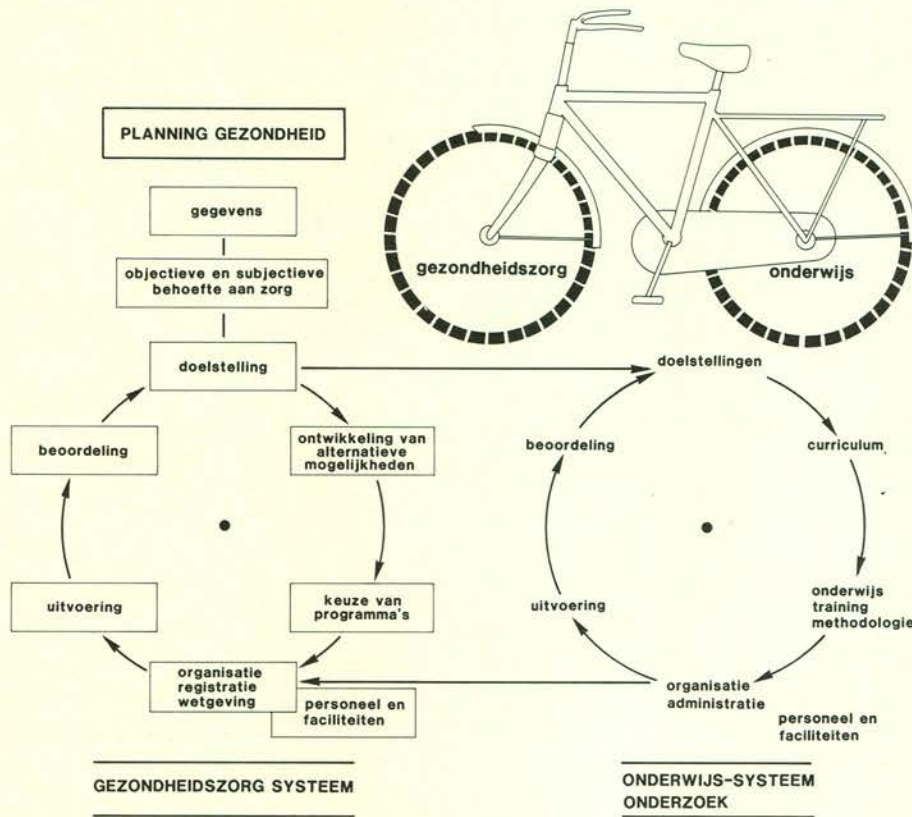
– De principes van de georganiseerde verandering in de onderwijssystemen voor tandheelkundig personeel duidelijk te maken.

Onderwijssystemen veranderen is lastig. Moeilijkheden kunnen omschreven worden en kunnen overwonnen worden, hoewel dit soms een pijnlijk proces is. Daarom moest deze Workshop niet alleen de principes van georganiseerde verandering formuleren, maar ook de werkelijke moeilijkheden beschrijven en strategieën voor onderwijsveranderingen formuleren. Het volgende doel van de Workshop was daarom:

– Een aanpak te beschrijven voor verandering in tandheelkundig onderwijs die parallel loopt met de doelstellingen voor mondgezondheid in Europa in het jaar 2000 (WHO-doelstellingen in het programma 'Health for all by the year 2000'). Een volgend doel zal zijn zulke veranderingen te evalueren en voortgang en moeilijkheden te rapporteren. Daarom moest er dus een onderzoeksinitiatief gelanceerd worden. Het was daarom nuttig twee of drie tandheelkundige opleidingen in Europa, die zich in het proces van verandering bevinden, te identificeren.

Het programma van de Workshop omvatte de volgende thema's:

1. De achtergrond voor de noodzaak voor verandering in tandheelkundig onderwijs.
2. De richting waarin verandering nodig is.
3. Mogelijkheden tot verandering, zoals be-



staande systemen aanpassen of uitgesproken veranderingen zoals het probleem-georiënteerde curriculum als basis.

4. Methoden om verandering in onderwijssystemen te initiëren en nog belangrijker, ook tot uitvoering te brengen.

5. Onderzoek in veranderingen in tandheelkundig onderwijs.

Er werd aan de Workshop deelgenomen door vertegenwoordigers uit 12 Europese landen en een zestal stafleden van de Wereldgezondheidsorganisatie. De eerste anderhalve dag werd besteed aan een drietal onderwerpen, die elkaar gedeeltelijk overlappen:

1. Wat betekent 'Primary health care' van de WHO (de declaratie van Alma Ata 1978) nu in feite voor tandheelkunde, zowel voor de zorg als voor het onderwijs. Het concept wordt op liefst vier verschillende manieren gebruikt, namelijk om aan te duiden:
  - een groep activiteiten,
  - een niveau van zorg,
  - een strategie om zorg te organiseren,
  - een basisfilosofie of een levensopvatting.
 De strategie van de regio Europa van de WHO is in 1982 als volgt geformuleerd:
  - het bevorderen van een levensstijl die leidt tot gezondheid,
  - de reductie van afwijkingen die te voorkómen zijn,
  - een verandering in het zorgsysteem om de bevolking als geheel te bereiken.
 Ook de tandheelkunde zal zich hierop willen oriënteren.

2. Wat betekent het WHO-programma 'Health for all by the year 2000' met de bijbehorende

doelen voor tandheelkunde:

- Op 5-6-jarige leeftijd 50% cariësvrij.
  - Op 12-jarige leeftijd niet meer dan 3 DMF-T.
  - Op 18-jarige leeftijd 85% geen verlies aan gebitselementen (ten gevolge van cariës of parodontale afwijkingen).
  - In de leeftijdsgroep 35-40 jaar: 50% reductie van het percentage tandelozen.
  - In de leeftijdsgroep 65+: 25% reductie van het percentage tandelozen.
  - Een goed werkend landelijk 'monitoring system'.
3. Het routinewerk in tandheelkunde met betrekking tot cariës en parodontopathieën zal in omvang afnemen; de economische beperkingen zijn alom; in veel landen dreigt een teveel aan tandartsen. De vraag wordt dan ook: 'Is er nog een uitweg naar andere delen van het orofaciale gebied of naastliggende disciplines?'

De Workshop kwam tot enkele conclusies: De zorg zal meer gericht moeten worden op preventie en op de bevolking als geheel. Men zal zelfzorg willen bevorderen en zo min mogelijk gebruik maken van professionals. Als dat laatste moet, dan bij voorkeur de laagst getrainden. De nieuwe tandarts zal de 'spil' zijn van het tandheelkundig team. Deze conclusies roepen vervolgens vragen op, zoals:

- Wat moet de rol zijn van de nieuwe tandarts?
- Als dat is vastgelegd, kan het doel van het curriculum voor zo'n persoon globaal worden omschreven.
- Er is ook gepoogd een proeve van de verdere uitwerking in eindtermen te maken.

Bij veranderingen moeten barrières overwon-

nen worden. Het bleek dat hier een groep personen met relatief veel ervaring bij elkaar was. Dus ervaringen over deze barrières en over hoe deze te overwinnen werden uitgewisseld. Duidelijk werd ook dat de veranderingen in de zorgverlening parallel moeten verlopen met veranderingen in het onderwijs. Het model van de fiets werd daarbij als visueel hulpmiddel gebruikt (zie afbeelding). Er is lang gediscussieerd over de (aloude) vraag: 'Moeten wij toch terug naar de opleiding geneeskunde en naar een oral physician?'

Tot slot, Trinity College Dublin (alwaar de conferentie plaatsvond) wordt waarschijnlijk een WHO Collaborative Centre for Dental Education (een soort steunpunt in deze WHO-regio voor tandheelkundig onderwijs). Men denk van daaruit een netwerk te organiseren dat veranderprocessen in het tandheelkundig onderwijs kan begeleiden, ondersteunen en evalueren op een meer continue basis. Een eerste aanzet voor zo'n netwerk zal door Dublin worden voorgesteld aan Groningen, Kopenhagen, Madrid en Sheffield.

Het officiële rapport zal eerstdaags verschijnen.

T. Pilot

**Binnenland**

**BIJ HET AFSCHIED VAN PROF. DR. P. EGYEDI**

In de januari-aflevering werd reeds kort mededeling gedaan van het vertrek van Prof. Dr. P. Egyedi als hoogleraar in de Mondziekten en Kaakchirurgie te Utrecht. Na 13 jaar leiding geven aan vakgroep en kliniek nam hij op 1-1-1986, vijf jaar eerder dan hij zich aanvankelijk had voorgesteld, afscheid. Prof. Dr. P. Egyedi vertrok naar Singapore om aan de Dental School aldaar zijn kennis en kunde in te zetten voor de ontwikkeling van de afdeling Maxillo-faciale Chirurgie.

In zijn Utrechtse periode bouwde hij de van oudsher bestaande werkzaamheden binnen de kliniek voor Mondziekten en Kaakchirurgie uit. Vooral secundaire schisischirurgie had zijn interesse en ook de oncologie van het hoofd-halsgebied kreeg onder zijn leiding een nieuwe dimensie. In deze periode exploreerde en verdiepte hij het vakgebied, ontwikkelde nieuwe operatiemethoden en modificeerde andere, dit alles tot welzijn van vele patiënten.

Het onderwijs nam bij Egyedi een belangrijke plaats in. Hij gaf altijd zelf college en behoudens ziekte heeft hij nooit een college afgezegd. De derde grote taak die hij zich had gesteld, was de klinisch-gebonden research, hetgeen heeft mogen leiden tot een groot aantal publikaties. Voor zijn naaste medewerkers was hij geen baas, maar een collega, een bron van inspiratie en een voortdurende stimulans tot wetenschappelijk werk. Vele publikaties zijn er onder zijn leiding dan ook tot stand gekomen. De meeste van zijn voordrachten in binnen- en buitenland

handelden over mislukkingen en teleurstellingen die hij had ondervonden in de kaakchirurgie, zowel in diagnostisch als therapeutisch opzicht. Tekenend voor Egyedi is dat hij zijn fouten heeft bijgehouden in een klein zakboekje vanaf de eerste dag na zijn afstuderen. Hij wilde hiermee collegae wijzen op de medische en chirurgische valkuilen bij de beroepsuitoefening. De jaarlijkse sessie waarbij ten overstaan van de verwijzers naar onze kliniek de mislukkingen van het voorafgaande jaar werden gepresenteerd ('opdat men zijn eigen fouten niet vergeet') was een voorbeeld van gezonde zelfkritiek. Namens al zijn medewerkers en patiënten danken wij hem voor al het werk en de grote inzet in de afgelopen 13 jaar gegeven aan de oudste kliniek voor Mondziekten en Kaakchirurgie in Nederland.

Na sluiting van de Subfaculteit der Tandheelkunde in september 1988 zal de nieuwe vakgroep 'Mondziekten en Kaakchirurgie en Bijzondere Tandheelkunde' van de Medische Faculteit van de rijksuniversiteit te Utrecht het werk van Egyedi voortzetten en zal deze werkgroep, aangevuld met de Bijzondere Tandheelkunde, de toorts van de oudste tandartsenopleiding in Nederland brandende houden.

H. Müller



RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT 350 JAAR

*Aankondiging lustrumprogramma Tandheelkunde d.d. 6 juni 1986*

Ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van de Utrechtse Universiteit wordt op vrijdag 6 juni a.s. voor alle tandartsen die in Utrecht zijn afgestudeerd een symposium gehouden dat zal worden afgesloten met een door de T.S.V. 'John Tomes' georganiseerd feest.

Het programma van het symposium, dat als titel draagt 'Verleden, heden en toekomst der tandheelkunde' en om 13.30 uur aanvangt, ziet er als volgt uit.

Dr. F. E. R. de Maar: Vijf eeuwen tandheelkunde in de Nederlandse kunst.

Dr. H. Kalsbeek: Meer mondgezondheid: doelstelling en dilemma.

Prof. Dr. C. O. Eggink: Toekomstige ontwikkelingen in de tandheelkunde.

Het slotfeest dat in 'De Rietschans' te Loosdrecht wordt gehouden en om 22.00 uur begint, wordt voorafgegaan door een barbecue (aanvang 19.00 uur) en een rondvaart over de Loosdrechtse plassen (aanvang 21.00 uur).

De kosten voor het totale programma (symposi-

um en avondfeest) bedragen f 40,00 per persoon. Inschrijvingsformulieren zullen deze maand aan een ieder die in Utrecht is afgestudeerd worden toegezonden.

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT TE NIJMEGEN

*Aankondiging jubileumcongres 'Tendens 86' d.d. 21 november 1986*

Als onderdeel van het vijfde lustrum van de Subfaculteit der Tandheelkunde van de Katholieke Universiteit te Nijmegen wordt op vrijdag 21 november 1986 een congres gehouden met als titel: Tendens 86; een kwart eeuw tandheelkunde aan de K.U.N.

Onder voorzitterschap van Prof. Dr. A. J. M. Plasschaert zal tijdens dit congres het woord worden gevoerd door alle aan de subfaculteit verbonden tandheelkundige hoogleraren. Zij zullen inzicht geven in recente ontwikkelingen en te verwachten vernieuwingen in de methoden en technieken van de patiëntenbehandeling tegen de achtergrond van het tandheelkundig onderzoek.

Vanaf 15 maart a.s. zijn inschrijvingsfolders verkrijgbaar bij het Lustrumsecretariaat, t.a.v. mevrouw M. Majoor, postbus 9101, 6500 HB Nijmegen (telefoon 080 - 51 41 51).

RIJKSUNIVERSITEIT TE GRONINGEN

*Prof. Dr. H. S. Duterloo benoemd tot buitengewoon hoogleraar*

Bij Koninklijk Besluit van 13 december 1985 is Prof. Dr. H. S. Duterloo - voor de periode van 1 januari 1986 tot en met 31 december 1986 - benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de Faculteit der Geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen, om werkzaam te zijn op het vakgebied van de Orthodontie.

Met ingang van dezelfde datum is hem eervol ontslag verleend als gewoon hoogleraar aan genoemde universiteit.

PROMOTIE

*Mevrouw T. P. van der Burgt*

Op vrijdag 20 december 1985 promoveerde mevrouw T. P. van der Burgt (Nijmegen) tot doctor in de Geneeskunde aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, op een proefschrift getiteld: 'Tooth color and tooth discoloration'.

Promotoren waren Prof. Dr. A. J. M. Plasschaert en Prof. Dr. J. J. ten Bosch, terwijl Prof. Dr. T. P. Mullaney (Universiteit van Kentucky) als co-referent optrad.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE NIJMEGEN

*Aankondiging programma 13 maart 1986*

Op donderdag 13 maart a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal te Nijmegen.

Aanvang 20.00 uur precies.

Programma:

P. Th. Driessen: De tandheelkundige behandeling van edentate patiënten met acute, chronische en tardieve kokhalsreacties.

P. Colla: De gedragstherapeutische behandeling van hardnekkige kokhalsreacties bij edentate patiënten.

Prof. Dr. W. Kalk: De behandeling van de gemutileerde dentitie en de preventie van alveolair botverlies.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE AMSTERDAM

*Aankondiging programma 18 maart 1986*

Op dinsdag 18 maart a.s. zal een klinische avond worden gehouden in Patio West van de polikliniek van het Academisch Ziekenhuis der Vrije Universiteit te Amsterdam.

Aanvang 20.00 uur.

Programma:

Prof. Dr. H. A. de Koomen en Prof. Dr. W. Kalk: De gebitsprothese met en zonder preprothetische chirurgie.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE LEEUWARDEN

*Aankondiging programma 20 maart 1986*

Op donderdag 20 maart a.s. zal een klinische avond worden gehouden in het Medisch Centrum Leeuwarden, Noordersingel 88 te Leeuwarden.

Aanvang 20.00 uur.

Programma:

P. de Graaff: AIDS en hepatitis B.

Dr. K. G. H. van der Wal: Dentogene cysten.  
J. G. A. M. de Visscher: Niet-dentogene kaakcysten.

POSTACADEMISCH ONDERWIJS  
TANDHEELKUNDE



*Cursussen in de maand maart*

Hieronder volgt een herinnering aan de cursus-

sen die in de maand maart onder auspiciën van het *Orgaan voor Post-academisch Onderwijs Tandheelkunde*, worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het 'zwarte' *cursusprogramma Voorjaar 1986*.

- KUN De opbouw, 4 maart 1986.  
 ACTA Frameprothese; indicatie en uitvoering, 7 en 8 maart 1986.  
 KUN De verkorte en de onderbroken tandboog in de premolaar-molaarstreek, 11 maart 1986.  
 RUG Indicatie tot orthodontische behandeling in de algemene praktijk (basiscurcus), 13 maart 1986. (Volgeboekt.)  
 ACTA Automatisering in de tandheelkundige praktijk, 13 en 14 maart 1986.  
 RUG Afwijkingen in en om de mond, 14 maart 1986.  
 ACTA Kennismaking met de tandheelkundige implantologie, 14 en 15 maart 1986.  
 ACTA\*) Parodontale diagnostiek en behandelingsplanning (Paro A), 20 en 21 maart 1986. (Volgeboekt.)  
 KUN Behandelingsplanning, een oriëntatiecursus, 21 maart 1986.  
 ACTA Urgente medische situaties in de tandartspraktijk, 21 en 22 maart 1986. (Volgeboekt.)  
 KUN Vervaardiging en inslijpen van de occlusale spalk, 25 maart 1986. (Volgeboekt.)

\*) Plaats: Leeuwenhorst Congres Center, Langelaan 3, Noordwijkerhout.

## KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE UTRECHT

### Aankondiging programma 17 maart 1986

Op maandag 17 maart a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de blauwe collegezaal van het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16 te Utrecht-De Uithof. Aanvang 20.00 uur

Thema: *Anorexia nervosa en de tandheelkundige implicaties.*

### Programma:

P. M. J. Zelissen (internist): Algemene medische en psychologische aspecten van het ziektebeeld.

J. W. L. Wisse (tandarts): Erosie, attritie en abrasie van harde tandweefsels als gevolg van anorexia nervosa.

Datum volgende klinische avond: 17 november 1986 (onder voorbehoud).

## Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

### \* Eerste vermelding

1986

### \* 20 februari

Klinische avond voor tandartsen in de aula van het Sint-Elisabeth Ziekenhuis, Van Everdingenstraat 18, Alkmaar. Thema: 'Tandkiemtransplantaties'. Aanvang 20.00 uur.

### 25 februari

Klinische avond voor tandartsen, Gebouw Tandheelkunde ACTA, Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart. Thema: 'De amalgaamrestauratie nader bekeken'. Aanvang 20.00 uur.

### 28 februari

Symposium 'Het kind van de verslaving', collegezaal 7, Hoboken, Erasmus Universiteit. Inl. mw. A. G. Reijmerink-Blokland, postbus 1738, 3000 DR Rotterdam (tel. 010-63 50 44).

### 28 februari

Jaarvergadering Ned. Ver. voor Kindertandheelkunde, motto: 'Minder cariës: meer mogelijk?' Jaarbeurs congrescentrum, Utrecht. Inl. secr. mw. A. Bitterman-ter Pelkwijk, Doetseweg 3, 3381 KE Giessenburg.

### \* 28 februari

Symposium 'Wordt science fiction' (Medisch wetenschappelijk onderzoek nu en in de toekomst), Academisch Medisch Centrum, Amsterdam. Inl. Landelijke Ver. van Artsen in Dienstverband, postbus 20058, 3502 LB Utrecht (tel. 030-82 33 52).

### 1-2 maart

Stichting Electro Acupunctuur: cursus Elektroacupunctuur volgens Voll, Kon. Instituut voor de Tropen, Mauritskade 63, Amsterdam. Inl. secr. S.E.A., Linnaeusparkweg 37, 1098 CP Amsterdam (020-65 38 93).

### 7 maart

W.T.A.-cursus 'Klinische endodontologie' (Dr. P. H. A. Guldener, Bern, Zwitserland), Katholieke Universiteit, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3591 HV Utrecht.

### 9-21 maart

Cursus 'Advanced paedodontics', London/Newcastle upon Tyne, Engeland, Inl. The British Council, Keizersgracht 343, 1016 EH Amsterdam (tel. 020-22 36 44).

### 12 maart

Klinische avond voor tandartsen in het St.-Elisabeth-ziekenhuis, Simon Smitweg, Leiderdorp.

### \* 13 maart

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

### 13 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, thema 'Onderzoeks- en beroepsontwikkelingen in de tandheelkunde', Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.

### \* 17 maart

Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

### \* 18 maart

Klinische avond voor tandartsen in de polikliniek van het Academisch Ziekenhuis der Vrije Universiteit te Amsterdam. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

### \* 20 maart

Klinische avond voor tandartsen in het Medisch Centrum Leeuwarden, Noordersingel 88, Leeuwarden. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

### 21 maart

Wetenschappelijke nascholingsdag afd. Eindhoven e.o. NMT, onderwerp 'Oncologie'. Inl. F. M. A. Schröder, Botenlaan 50-52, 5652 CB Eindhoven, tel. 040-514527.

### 21 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. van Mondhygiënist. Inl. secr. mw. M. M. Bergmans-Moers, Burg. Prinssealaan 43, 4941 AJ Raamsdonkveer.

### \* 21 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs, Utrecht. Thema: 'Gerodontologie'. Inl. Dr. F. P. Mesu, Van Beuningenlaan 54, 3953 BS Maarsbergen, tel. 03433-714. (Zie ook rubriek Verenigingsverslagen en mededelingen.)

### 22 maart

W.T.A.-cursus 'Gerodontology, prosthetic and periodontal aspects' (Prof. Dr. R. L. Ettinger, Iowa, V.S. en Dr. P. Holm-Petersen, Aarhus, Denemarken), Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht. (Zie ook rubriek Verenigingsverslagen en mededelingen.)

### \* 25 maart

Klinische avond voor tandartsen in de aula van het Sint-Elisabeth Ziekenhuis, Van Everdingenstraat 18, Alkmaar. Aanvang 20.00 uur.

### 27 maart

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen.

7-12 april

23. Internationale Dental-Schau 1986, Halle 14 KölnMesse, Keulen, W.-Duitsland.

11 april

Voorjaarsvergadering Ver. tot Bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Ge-handicaptten, thema 'Autisme, óók de tandarts een zorg!', gebouw 'Het Bouwhuis', Enschede. Inl. secr. mw. H. L. Huijboom-Tan, Brouwersgracht 210 B, 1013 HD Amsterdam.

\* 12 april

Huishoudelijke en wetenschappelijke vergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, 's-Gravenhage. Inl. secr. E. R. Kraal, Zeeweg-ziekenhuis, Zeeweg 168, 1971 HG IJmuiden.

17 april

Symposium 'Voeding en hart/ vaatziekten, anno 1986', Voeding Nederland/Nederlandse Hartstichting, Jaarbeurscongrescentrum, Utrecht. Inl. mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 06908-16043).

17-18 april

Jubileumcongres Ned. Ver. voor Parodontologie, RAI-congrescentrum, Amsterdam. Inl. secr. J. A. H. Tromp, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen (tel. 050-11 73 91).

\* 24-25 april

Symposium 'Selenium en chronische ziekten', Zeister Slot, Zeist, Inl. Preventicon Utrecht, Radboudkwartier 261-268, 3511 CK Utrecht (tel. 030-31 38 84).

25 april

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. voor Orthodontische Studie, Postillonmotel, Nulde-Putten. Inl. secr. J. M. Beek, Wildernislaan 51, 7313 BD Apeldoorn.

25-27 april

10e Benelux Congres voor de Geschiedenis der Wetenschappen, Middelburg.

1-5 mei

9-ième Journées Françaises Internationales de Parodontologie, Angers, Frankrijk. Inl. SF Paro, 57 rue d'Amsterdam, 75008 Parijs, Frankrijk.

15 mei

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

21-23 mei

Exponent, vakbeurs en congres voor eigentijdse tandheelkunde en tandtechniek, Jaarbeurscomplex, Utrecht.

21-25 mei

9th Congress Int. Ass. of Oral Surgeons, Vancouver, Canada. Inl. Dr. R. Cook, 766 Elizabeth

Street, Melbourne, Victoria 3000, Australië.

27 mei

Klinische avond voor tandartsen in het Ignatius-ziekenhuis, Breda. Aanvang 20.15 uur.

29 mei

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 20.00 uur.

\* 29 mei

Studiedag afdeling Orthodontie rijksuniversiteit Gent, onderwerp: 'De diepe beet: orthodontische, parodontale, prothetische en chirurgische aspecten', Crest-hotel, Antwerpen. Inl. Nele Aers, telefoon 091-40 40 22.

\* 6 juni

Symposium 'Verleden, heden en toekomst der tandheelkunde' ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van de Utrechtse Universiteit. (Zie ook rubriek Binnenland.)

18-22 juni

Int. Dentist Congress, Hilton Hotel, Amsterdam.

22-24 juni

10th International Conference on Oral Biology (ICOB), Amsterdam. Thema: Saliva and salivary glands.

22 juni-4 juli

Cursus 'Oral and maxillofacial surgery', The British Council, Glasgow, Groot-Brittannië. Inl. The British Council, Keizersgracht 343, 1016 EH Amsterdam.

24-27 juni

92nd Annual meeting of the American Dental Society of Europe, Hotel Jan Tabak, Bussum. Inl. J. H. N. Pameijer, De Lairesestraat 6, 1071 NZ Amsterdam (tel. 020-62 77 19.)

25-28 juni

64th General session of the IADR, Nederlands Congresgebouw, 's-Gravenhage.

\* 6-11 juli

World Dental Conference Jerusalem 1986, Hilton Hotel Jerusalem, Israël.

3-5 september

10e Jaarlijkse bijeenkomst European Prosthodontic Association (EPA), Oxford, G.B. Onderwerp: 'Prosthodontics - new horizons'. Inl. EPA-secretariaat, Guy's Hospital Dental School, London SE1-9RT, G.B.

16-19 september

12e Jaarlijkse bijeenkomst Association for Dental Education in Europe (ADEE), Copthorne, G.B. Onderwerp: 'Integration in dental education'. Inl. Prof. H. Allred, Dental School, Turner Street, London E1., G.B.

30 september

Klinische avond voor tandartsen in het Ignatius-ziekenhuis, Breda. Aanvang 20.15 uur.

10 oktober

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs, Utrecht. Thema: 'Orthodontie'. Inl. Dr. F. P. Mesu, Van Beuningenlaan 54, 3953 BS Maarsbergen (tel. 03433-714).

24 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap. Thema: Plaats van de tandheelkunde in de gezondheidszorg.

\* 6-8 november

30e Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, Eindhoven. Inl. secr. E. R. Kraal, Zeeweg-ziekenhuis, Zeeweg 168, 1971 HG IJmuiden.

9-15 november

74e Wereldjaarcongres FDI, Manila, Filipijnen.

\* 21 november

Jubileumcongres Tendens 86, Subfaculteit Tandheelkunde, Katholieke Universiteit te Nijmegen. Inl. mw. M. Majoor, postbus 9101, 6500 HB Nijmegen (tel. 080-51 41 51). (Zie ook rubriek Binnenland.)